

pris: 25 kr.

Foreningen Danmark-Letland

nr. 3. september 2016 24. årgang

ISSN 1901-5720

Letter på besøg i Lejre Kommune

Indhold

Misinformationens magt	3
Glem ikke de baltiske lande	6
"Baltiske Sjæle"	11
Sommerbesøg i Letland	13
Ny publikation	17
Jani fest	19
Valdemars Dag	21
Prienai-dage i Talsi	22
Lejre Kommunes Venskabsbesøg	30
Baltiske Stater i 25 år	33
Nyheder fra Latvian Institute	40
Bestyrelsen	50
Foreningen....	51
Nyttige adresser	52
KALENDER for 2016	53

Fejring af 25 årsdagen for befrielsen

Forsidefoto: Andris Kokins

Deadline for næste nummer er 1. december 2016

Misinformationens magt

Nyt medicenter åbnet i Riga med dansk bistand

”I Norge ser man incest som en social tradition.” Dette er et eksempel på, hvad russiske medier fik mange blandt den lettiske befolkning til at tro, ved at manipulere med en udtalelse fra den norske minister for børn og lighed. Et andet eksempel er, da den russiske statsejede kanal ”Kanal 1” fik mange europæere og især etniske russere i Tyskland overbevist om, at en tysk-russisk teenagepige var blevet bortført på vej til skole og voldtaget af flygtninge. Russiske medier mere end antydede, at det tyske politi dækkede over denne hændelse for ikke at skabe uro omkring den store gruppe af flygtninge, der var kommet til Tyskland. Det kom senere frem, at pigen midlertidigt havde skjult sig ved en bekendt pga. problemer i skolen.

Misinformation og propaganda er et strategisk redskab, som i stigende grad bruges af Rusland med henblik på at manipulere befolkningerne og skabe splid mellem EU eller Nato-allierede. Men propagandavirksomhed er ikke noget nyt, da det også blev brugt meget i Sovjetunionens tid. Ukraine-krisen har imidlertid vist, hvor farlig og udbredt denne strategi fortsat kan være. Kreml gør brug af misinformation i hele Europa og ikke bare i de tidligere sovjetiske stater, som Rusland ellers i særlig grad ønsker at kunne manipulere og påvirke.

Russisk misinformation er et ekstra stort problem i Letland, hvor over en fjerdedel af befolkningen er russisktalende. Adgangen til Ruslands statskontrollerede tv og radio er meget let, og de følges på daglig basis af store dele af den russisksprogede befolkning. Fascismens genfødsel i Letland og sympati for Ruslands annektering af Krim er nogle af de andre temaer, som russiske medier med en vis succes har søgt at sprede i det lettiske samfund.

Selvom den lettiske udgave Ruslands nyhedsplatform Sput-

nik er blevet nedlagt, og Rossiya RTR er blevet suspenderet i seks måneder i Letland, er der udbredt enighed om, at et lige så vigtigt middel mod misinformation er professionelle uafhængige journalister, der går kritisk til kilderne, og et alternativt nyhedsudbud.

Derfor blev The Baltic Centre for Media Excellences (BCME) etableret i slutningen af sidste år i Riga, og BCME har som primært formål at hjælpe med udviklingen af en uafhængig mediekultur og at sikre en bedre træning og efteruddannelse af journalister. Det Danske Kulturinstitut i Estland, Letland og Litauen har været en central spiller i tilblivelsen af centeret, som har NGO-status, og sammen med Det Nordiske Ministerråd og den danske ambassade har man tilvejebragt den første finansiering af kurser for journalister. Eksempelvis har der været gennemført oplæg – også i det lettiske parlament – med DR's nyhedsdirektør Ulrik Haagerup, journalist Jacob Fenger m fl.

For Simon Drewsen Holmberg, direktør for Det Danske Kulturinstitut i Estland, Letland og Litauen skal "BCME give et vigtigt indspark til især russisksprogede medier i Estland, Letland og Litauen. Det er samtidig vigtigt at understrege, at centrets opgave ikke er at skabe antirussisk propaganda. BCME handler tværtimod om at fremme den kritiske uafhængige journalistik, så folk har en rimelig mulighed for selv at tage stilling."

Den uafhængige tænke-tank European Endowment for Democracy (EED) identificerede i sin rapport om russisksprogede medier i flere Østeuropæiske lande i 2015, **at der var et tydeligt** behov for mere professionelle russisksprogede medier, hvilket har været en af grundpillerne for BCME's arbejde, der har de baltiske stater samt de østlige partnerskabslande, herunder Ukraine, Georgien og Moldova som sit primære fokusområde. Følgelig har en lang række europæiske lande, herunder især UK, Tyskland, USA, Sverige og Polen afsat midler til områder og BCMEs aktiviteter. Det lettiske udenrigsministerium har også besluttet at støtte

centret med en bevilling, der kan sikre centrets økonomi i de første tre år.

Danmark har igennem 25 år stået de baltiske lande bi med at opbygge landets forsvar og forbedre den sikkerhedspolitiske situation og har ligeledes fundet det naturligt at bistå, når der drejer sig om de bløde trusler – misinformation og propaganda – mod landets suverænitet.

Ambassaden Riga

Glem ikke de baltiske lande

Kronik bragt i Sjællandske den 10. august 2016

Her i august er det 25 år siden, at Estland, Letland og Litauen atter blev selvstændige lande. Siden da har de oplevet stor fremgang, men der er også blevet mindre opmærksomhed omkring dem her i Danmark. Det er en skam, for landene har rigtig meget at byde på.

Af Peter Fjerring, bestyrelsesmedlem i Foreningen Danmark-Letland

For nylig udkom den hollandske forfatter Jan Brokkens bog "Baltiske sjæle" på dansk. Bogen fortæller med 15 historier om forskellige menneskeskæbner i Baltikum i det 20. århundrede. Vi får blandt andet indsigt i, hvordan livet var for en familie med tysk baggrund i Estland i første halvdel af 1900-tallet, en systemkritiker i Sovjettidens Letland og litauiske jøder, der udvandrede og gjorde karriere i efterkrigstidens USA.

Forfatteren Jan Brokken, hvis bog "Baltiske sjæle" tog Holland med storm, er oversat til en række andre sprog og foreligger nu på dansk.

Da Jan Brokken for nogle år siden skulle udgive bogen i Holland, satte hans forlægger spørgsmålstegn ved, om der mon var et publikum for en bog om baltiske sjæle.

Men udgivet blev den, og tvivlen blev gjort til skamme. Bogen er i dag solgt i over 100.000 eksemplarer i Holland, oversat til en række

andre sprog og foreligger nu på dansk.

Hvad er det, der gør historien om Estland, Letland og Litauen så gribende? Et bud kunne være, at det er tre lande, der i forrige århundrede havde en umådelig barsk skæbne. Først led de hårdt under Første Verdenskrig, herefter fulgte ganske vist et par årtier som velfungerende, selvstændige lande. Men i 1939 satte Molotov-Ribbentrop-pagten en stopper for uafhængigheden. De blev først annekteret af Sovjetunionen, i 1941 besat af Nazi-Tyskland og fra 1944 af Sovjet igen. Med hver besættelse fulgte en bølge af henrettelser og deportationer. Efter Anden Verdenskrig var Moskvas plan at "sovjetisere" de baltiske lande, det vil sige at fremme russisk sprog og kultur.

Fortællingerne i Jan Brokkens bog giver et meget godt – og skræmmende – billede af de brutale livsvilkår for almindelige mennesker og familier, som hele denne udvikling indebar.

Derfor var der også rigtig mange i Danmark og i andre lande, der for 25 år siden mødte de baltiske landes genvundne uafhængighed med stor glæde og lettelse.

Forud for 1991 var gået nogle år med opbrud i Sovjetunionen. Mikhail Gorbatsjov ønskede med sin glasnost og perestrojka at give unionens mange folkeslag mere selvstyre. Han troede, det kunne styrke sammenholdet i imperiet, men effekten blev det modsatte, nemlig en opløsning.

Et sidste krampagtigt forsøg på at holde sammen på Sovjet var et militært kupforsøg i dagene den 19.-21. august 1991, udført af en gruppe gammelkommunister og generaler. Boris Jeltsin – den nye stærke mand i Moskva – kunne stående på en kampvogn blæse til modstand mod kupmagerne. Han var på det tidspunkt leder af den største af de 15 delstater i Sovjetunionen, den russiske. Da kupforsøget efter nogle dage

Afslutningen på en epoke indebærer som regel starten på en ny. Sådan var det også i august 1991. Efter det mislykkede kup i Sovjet – et krampagtigt forsøg på at holde sammen på imperiet – stod reformkursen med Boris Jeltsin i spidsen tilbage som sejrherre. Hans første handling efter kupforsøget var fra russisk side at anerkende Estland, Letland og Litauen som selvstændige lande.

blev afblæst, var Jeltsins første handling fra russisk side at anerkende Estland, Letland og Litauen som selvstændige lande.

De følgende uger strømmede det ind fra hele verden med diplomatisk anerkendelse. Danmark var den 24. august 1991 det næst hurtigste land til at anerkende Baltikum, kun snævert overgået af Island.

I tiden herefter var der utrolig meget at tage fat på. De baltiske lande befandt sig i en udbredt mangelsituation, og fra dansk side blev der med daværende udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensen i spidsen gjort en kæmpe indsats med at

hjælpe. Med alt fra udstyr til skoler og hospitaler til viden og rådgivning på områder som miljøbeskyttelse og demokrati. Der var stor interesse i de danske medier og en lang række offentlige støtteprogrammer til dansk-baltiske projekter.

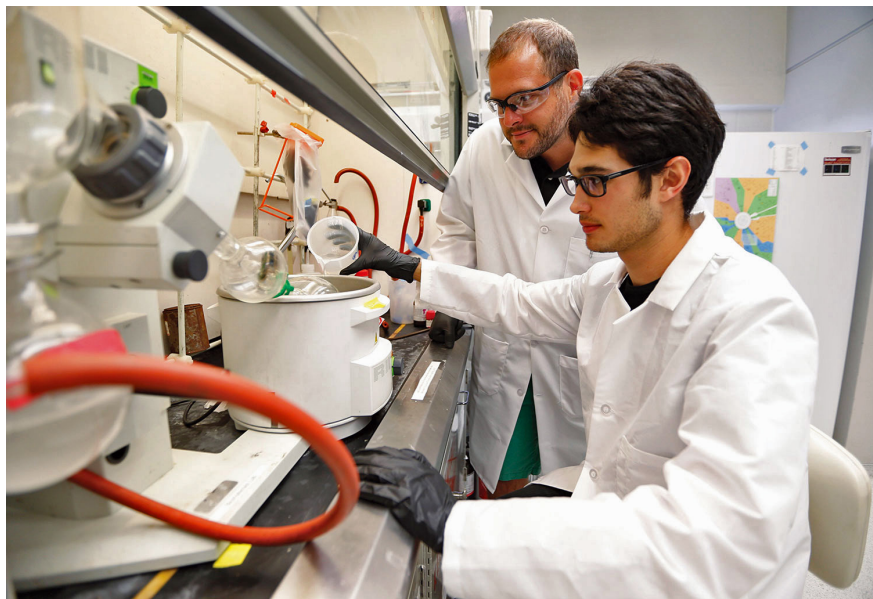
Nu er der gået 25 år, og Baltikum har oplevet – selvfølgelig med en del bump hen ad vejen – en stærk udvikling med økonomisk fremgang, reformer af den offentlige sektor og medlemskab af EU og NATO. Man må sige, at fremgangen er velfortjent, når man i Jan Brokkens bog læser om de lidelser, landene tidligere var udsat for.

Men i den danske offentlighed er Baltikum måske også gledet lidt i baggrunden. Selvfølgelig har vi mange og velfungerede forbindelser til landene inden for handel, uddannelse, kultur og forsvarssamarbejde. Også selvom vi ikke altid hører om succeshistorierne.

Når vi ikke hører så meget om det, kan det skyldes, at vores relationer til Baltikum ikke er forbundne med så meget nyhedsværdi som tidligere. Den knap så store opmærksomhed betyder givetvist også, at vores syn på Baltikum ikke altid er lige opdateret. Mange vil sikkert stadig – på baggrund af indtryk fra 1990'erne – tænke på landene som underudviklede.

Vi danskere må vænne os til ikke længere at betragte Baltikum som en "lillebror". Som udviklingslande, vi på alle måder skal bistå og hjælpe. De baltiske lande står måske ikke på spring til at overhale Danmark, men de kan på mange områder matche os.

Et par eksempler: Estland har i mange år været Europas førende land inden for digitalisering og it-løsninger. Letland er meget langt fremme i landets miljøbeskyttelse og brug af

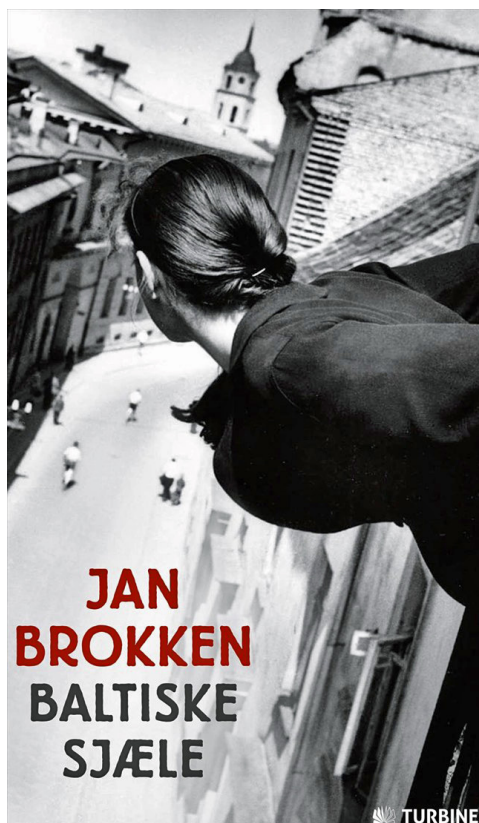
Estland, Letland og Litauen er ikke længere udviklingslande, vi på alle måder skal bistå og hjælpe. De kan på mange områder matche Danmark som her, hvor det gælder lettisk medicinalforskning på Latvian Biomedical Research and Study Centre.

vedvarende energi, og Litauen står stærkt på fødevareområdet, hvor de er gode til at få afsat nicheprodukter og lokale specialiteter. Et styrket samarbejde med Baltikum drejer sig ikke bare om, at vi skal lære fra os og tilbyde dem vores erfaringer. Det vil stille Danmark stærkt, hvis vi bliver bedre til at udnytte den værdifulde viden, som findes i de baltiske lande. Det er derfor vigtigt, at alle former for dansk kontakt til Estland, Letland og Litauen får en stærk placering. Både her i jubilæumsåret og i årene fremover.

Fotos og tekst Peter Fjerring

"Baltiske Sjæle"

Bogen "Baltiske sjæle" beretter med 15 forskellige historier om menneskeskæbner i Baltikum i det 20. århundrede

De 15 fortællinger i bogen "Baltiske sjæle"

1. Forfatteren Jan Brok-kens første møde med Estland.
2. Det lettiske forlag Jā-nis Roze gennem det 20. århundrede.
3. Arkitekten Mikhail Eisensteins bygninger i Riga fra starten af det 20. århundrede.
4. Musikeren Gidon Kremers skæbne som afhopper fra Letland i 1980, hvorefter han bo-satte sig i Tyskland.
5. En jødisk familie i Vil-nius, hvor Romain Gary bliver fransk soldat un-der Anden Verdenskrig

og siden hen en kendt forfatter.

6. Historien om Loreta Asanavičiūtė, der blev dræbt ved tv-tårnet i Vilnius i 1991.

7. Et portræt af den litauiske komponist og systemkritiker Jurgis Gaizauskas.

8. Billedhuggeren Jacques Lipchitz, der kom fra Litauen og virkede som kunstner i efterkrigstidens i USA.
9. Den tysk-amerikanske filosof Hannah Arendt, der er opvokset i Königsberg (Kaliningrad), hvorfra hun flygtede til USA i 1940.
10. Beretningen om den litauiske baronesse Edith von Grotthuss, der nedstammer fra tyske adelige i Baltikum og i dag driver hotel i Vilnius.
11. Et portræt af den amerikanske kunstner Mark Rothko, der stammer fra Daugavpils.
12. Den estiske komponist Arvo Pärts, der i 1980 udvandrede til Vesten.
13. En tysk-estisk families skæbne i det 20. århundrede, hvor nogle familiemedlemmer blev dræbt under Anden Verdenskrig, andre spredt rundt om i Europa efter krigen.
14. Historien om en jødisk familie i Tallinn.
15. Hermann Simm, der gik fra at være systemkritiker under Sovjet til at være estisk spion for Rusland efter uafhængigheden.

Jan Brokken
”Baltiske sjæle”
Forlaget Turbine 2016
Orginaltitel ”Baltische zielen”, Holland 2010
417 sider, 380 kr.

Foto og tekst Peter Fjerring

Sommerbesøg i Letland

Mit barnebarn er meget historieinteresset. Han har været vant til at rejse sammen med mig i mange år, og har de senere år også vidst, at jeg er så gangbesværet, at det bliver de venner, vi besøger, der viser ham rundt og oversætter evt. tekster for ham.

Han har længe ønsket at komme med til Letland, min betingelse var, at han først skulle være i stand til at kunne kommunikere på både engelsk og tysk, for det er de fremmedsprog, mine venner kan, men hver især kun et af dem.

I år mente han så, at tiden var kommet. Vi lavede en plan for, hvad han ønskede at besøge/se, og opgaverne blev på forhånd udliciteret til et antal venner. Det blev en fantastisk tur. Og nu efter hjemkomsten opdager vi, at mange Letlandsvenner slet ikke kender alle disse historiske steder, de fleste kender lidt til dem, men nu har vi besluttet at lave en lille liste, med links, så man kan gå på nettet og finde ud af, om det også lige var noget, man havde lyst til at se nærmere på ved næste besøg derovre.

Som introduktion til landet valgte han Krigsmuseet i Pulvertornis i Riga. Det giver en god fornemmelse af, hvor mange forskellige landes herskere, der gennem tiderne har haft overherredømmet over det stykke land, der nu er et selvstændigt Letland.

http://www.karamuzejs.lv/lkm/home.aspx?sc_lang=en

Derefter fulgte (efter en solid spisepause) Brødrekirkegården i Riga, Bralu Kapi

<https://www.liveriga.com/de/3892-rigaer-bruderfriedhof>

[https://da.wikipedia.org/wiki/Br%C3%B8drekirkeg%C3%A5rden_\(Riga\)](https://da.wikipedia.org/wiki/Br%C3%B8drekirkeg%C3%A5rden_(Riga))

Det første link er på tysk, men har en masse flotte billeder derfra. Det er den vigtige markering af første selvstændighedskrig og -tid, og man opdager, hvor mange store og dygtige mennesker, der arbejdede for at danne det selvstændige land.

Og så efter nogle pauser og andre aktiviteter blev det tid næste dag at se okkupationsmuseet for at forstå, hvad der skete mellem de to selvstændighedsperioder.

<http://okupacijasmuzejs.lv/en>

Derefter tog vi uden for Riga, til Salaspils. Man kan komme der til med tog eller bus, men for at komme rundt til de historiske steder er det bedst at være i bil. Salaspils by ligger ved den store dæmning over Daugava, som er en del af forskellig turbinedreven elproduktion til brug i Riga. Men det vi primært kom for var at besøge Salaspils Memorial

<http://thecelotajs.com/latvia-50years/Salaspils-Concentration-Camp.php>

Det er mindeparken for den koncentrationslejr, som de tyske besættelsestropper byggede der under 2. Verdenskrig. På vejen fra Salaspils mod Riga standsede vi også ved indgangen til det mindesmærke i Rumbuli, der i 2002 blev opført for at mindes henrettelsen af 25.000 jøder på dette sted i 2. Verdenskrig.
<https://da.wikipedia.org/wiki/Rumbulamasakr>

En af de de mindesten, der nu står langs hele stien gennem terrænet ved Rumbuli

Mindesten for Rumbuli-massakren, som står ude ved vejen. På den er aftegnet den vej/sti, de mange mennesker gik ad ind mod henrettelsespladsen. Vejen går gennem skoven helt til den møder jernbaneskinne, idet mange også kom med togvogne derud.

ge start på den kæmpende selvstændighedsbevægelse, som til sidst førte til den første lettiske republik. Andre fortolker det, som at russerne lod letterne gå forrest, så det primært

I Salaspils findes der ikke kun krigsmindesmærker, men desuden en meget stor og interessant Botanisk Have.
<http://www.latvia.travel/en/sight/national-botanic-garden>
<http://www.nbd.gov.lv/en/national-botanic-garden>

Den følgende dag rykkede vi tilbage i historien til 1. Verdenskrig og havde igen fundet en, der ville køre os i bil ud til en slagmark, hvor det, der kaldes "Juleslaget", fandt sted i årsskiftet 1916-1917, mellem de tyske indtrængende tropper og zarens russiske hær. Det var første gang, hvor de lokale lettiske soldater fik lov at udgøre et selvstændigt regiment indenfor den russiske hær, Latviešu strēlnieku Ziemassvētku kaujas, og derfor opfattes det som den egentli-

var dem, der blev kanonføde! Krigsmuseet har oprettet en afdeling på selve området, og man kan der bl.a. se en stor panorama-model med indtegnede skyttegrave, sumpe osv.

<http://www.latvia.travel/en/sight/christmas-battles-museums-mangali-farm>

https://en.wikipedia.org/wiki/Christmas_Battles

Man kan gå og køre igennem et meget stort område, og pludselig opdager man, at der står små træskilte langs vejen med f.eks teksten „vācu valņa”, tysk skyttegrav, og lidt længere henne Cesu valņa, eller Sigulda valņa, altå de lokale lettiske grupper! Så tæt var de på hinanden!

Men så trængte vi også til at slutte opholdet med noget mere fredeligt, og kørte derfor til Nationalpark Kemerī, intet turistgøgl, men ægte natur! En gåtur her kan vi absolut anbefale:

<http://www.latvia.travel/en/sight/kemerī-national-park-0>

<http://www.latvia.travel/en/sight/great-kemerī-bog-boardwalk>

Privatfotos

Kirsten Gjaldbæk

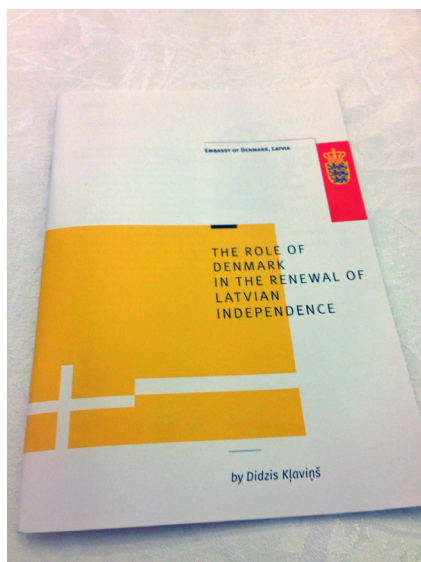

En restaureret skyttegrav ude ved pladsen for "Juleslaget"

Ny publikation

Dansk rolle afgørende i Letlands uafhængighedsproces

Der er nu gået et kvart århundrede siden Letlands gen-

vundne selvstændighed og Danmarks rolle i forbindelse med uafhængighedsprocessen. Når vi ser tilbage på 1991, kunne det derfor være relevant med en videnskabelig belysning af, hvad der var faktiske begivenheder for 25 år siden og hvad der er efterfølgende, god historiefortælling. Det får vi med den lettiske politolog Didzis Klaviņš nye publikation.

Den engelsksprogede publikation hedder "The Role of Denmark in the Renewal of Latvian Independence". Den

er skrevet på baggrund af forskning, som Klaviņš har gennemført i arkiver, via videnskabelig litteratur og interviews med beslutningstagere, der i 1991 siden arbejdede med de dansk-lettiske relationer.

Hans forskning viser, at Danmarks involvering i Letlands uafhængighedsproces i årene op til 1991 var af stor betydning. Både med rådgivning og viden fra Danmark, som letterne kunne drage nytte af, og med den danske indsats med i internationale fora at få gjort andre lande engageret i de baltiske landes sag.

Klaviņš konkluderer også, at bistanden fra Danmark i tiden efter selvstændigheden var meget værdifuld for et helt nyt

land, der skulle opbygge sine demokratiske samfundsstrukturer fra bunden af.

Publikationen er udgivet af den danske ambassade i Riga i anledning af 25 års jubilæet for Letlands selvstændighed.

Den kan hentes gratis på hjemmesiden:

www.letland.um.dk.

Her kan man også finde en anden ny publikation fra ambassaden, der handler om erhvervssamarbejdet mellem virksomheder i Danmark og Letland siden 1991.

Af Peter Fjerring

Jani fest

Foreningen Danmark-Letland har været inviteret til Jani fest, Sct. Hans fest, hos Lettisk-Dansk forening.

Festen blev afholdt i Pederstrup i Ballerup. Pederstrup er en lille landsby med gamle gårde, som Ballerup kommune støtter, og har lavet museum i. Blandt andet en lille afdeling, hvor de fortæller om storfyrstinde Olga, der som flygtning fra Rusland, boede her i nærheden i 12 år.

Her er mulighed for at leje sig ind og holde fest i nogle af bygningerne. Janifesten blev dog holdt ude i de dejlige naturomgivelser, og som en af deltagerne sagde, "det er ligesom hjemme i Letland". Området rundt om de gamle gårde er meget smukt og mellem store træer på en grøn eng var der bygget et bålhus, hvor vi kunne grille pølser og lave sasklik. Her startede festen og vi var ca. 52 personer. Da vejret holdt sig kunne vi sidde og spise vores medbragte mad og snakke sammen. Der var også arrangeret lege, hvor vi fik sunget og rørt os lidt. Det hele var meget afslappet og uformelt, en god dag som gerne må gentages til næste år.

LN

Indtryk fra Jani festen

*Den med-
bragte mad
nydes i godt
selskab*

Valdemars Dag

Onsdag den 15. juni var det Valdemars Dag. Sidste år havde foreningen fået doneret en dansk fane af Danmarks Samfundet. Derfor var vi i år inviteret til Valdemars Dag i Holmens kirke for at festligholde uddelingen af dette års nye faner.

Valdemars Dag er et årligt åbent arrangement, som afholdes hvert år og alle er velkomne kl. 19.30 i Holmens Kirke. Mange foreninger var mødt op med deres faner og i kirken blev der holdt en kort gudstjeneste, og Søren Pind holdt tale og 12 nye foreninger fik overrakt de nye faner af prinsesse Elisabeth. Derefter gik vi i optog gennem Købmagergade til Rosenborg Slot hvor der igen blev holdt taler og spillet musik af forskellige orkestrer. Et festligt og fint arrangement.

LN

Prienai-dage i Talsi

Den største af Lejres venskabsbyer i Letland, Talsi, har 8 venskabsbyer. Foruden Lejre er det Telavi i Georgien, Prienai i Litauen, Söderköping i Sverige, Schelkovo i Rusland – i nærheden af Moskva, Alanya i Tyrkiet, Saremaa i Estland og Orhei i Moldovien.

Hvert år præsenterer disse byer sig på skift i Talsi. Det foregår i reglen med dans, musik og sang fra de pågældende lande. Og så er der i reglen også smagsprøver på fødevarer-specialiteter og demonstration af håndværk. Samtidig inviteres også repræsentanter fra de øvrige venskabsbyer til at deltage i festlighederne.

For to år siden var det Lejre, der præsenterede sig. Det er der fortalt om i foreningens blad, september 2014. I år var det Talsis litauiske venskabsby, Prienai, der gæstede Talsi

Det litauiske træ er plantet

med optræden, dans og sang. Sammen med et andet medlem af Internationalt Forum i Lejre, Sanne Sørensen, deltog jeg som gæst fra Lejre. Vi ankom fredag den 12. august om eftermiddagen, og der var lagt et stramt program. Første punkt var, at Litauens nationale træ, en rød eg, skulle plantes i Den europæiske Lund, lidt uden for Talsi. Det blev klaret at borgmesteren i Talsi, Aivars Lacarus, og lederen af den litauiske delegation i et fint samarbejde og med sang og guitar spil. Den Europæiske Lund er et stykke jord, hvor der er plantet et karakteristisk træ for hvert af EU's medlemslande. Det første træ blev plantet her den 1. maj 2004, da Letland indtrådte i det europæiske fællesskab. De repræsenterer EU-landene og er tilegnet den europæiske enighed.

Herfra kørte vi til byen Stende. På byens nye friluftsscene var der sang af kor fra Prienai, bl.a. gymnasiets kor, og

Folkedanserne fra Prienai på friluftsscenen i Stende

der var danseoptrin af dygtige folkedansere i farvestrålende dragter. Vejret var med os denne dag, så det passede fint med de udendørs aktiviteter. Og ikke mindst med næste punkt, der var en ballonfærd hen over Talsi og et godt stykke videre mod nord. Det var en fantastisk – og noget uventet – oplevelse. Vi kom helt op i 500 m's højde, hvorfra vi kunne se ud over Riga-bugten og op mod Kolka.

Næste dag var der taler og optræden af de litauiske kunstnere foran kulturhuset, "Tautas Nams". Talsi fik overrakt et stort flag med Prienais byvåben. Vejret var ikke det bedste, så paraplyerne kom frem, og det betød selvfølgelig også, at der ikke var så mange mennesker. En spændende ting var et telt med smagsprøver på litauiske specialiteter, og man kunne også være med til at væve et bånd med en bort og teksten Prienai <> Talsi, der senere blev overrakt til borgmester Aivars Lacarus. Lederen af den litauiske delegation og Aivars Lacarus ser ud til have megen fornøjelse af det. Man kunne også forsøge sig i lysestøbningens kunst.

Om eftermiddagen blev der i rådhusen på en storskærm vist først en PowerPoint præsentation af Talsi, og den blev efterfulgt af en videopræsentation. Den var på ca. 10 minutter og viste glimt

af Talsi regions aktiviteter inden for kultur, sport, sundhedsvæsen, redningstjenester, produktionsvirksomheder, landbrug og planteskoler mm. Det var meget imponerende, og bagefter fik jeg over-

Der væves på venskabsbåndet, Prienai - Talsi

ført den til et USB-stik, så jeg kan vise den herhjemme.

Herefter var der på storskærmen en præsentation af venskabsbyen Prienau. Byen er beliggende i den sydligste del af Litauen med et smukt omkringliggende landskab med skove, søer og floder. I området er der mange gravhøje, og byen rummer historiske bygninger og kirker. Der var en orientering om byens administrative struktur og om igangværende større projekter. Til nogle af projekterne er der ydet tilskud fra EU. Der var også information om skolevæsen, sport, kultur og turisme, og der var en liste over de største virksomheder. Det fremgik, at regionerne lægger vægt på fællesskaber, entreprenørskab, innovation og vedvarende energi.

Herefter fulgte en PowerPoint orientering fra de lettiske kommuners landsforening. Heraf fremgik det, at de lettiske kommuner har mange venskabsbyer ikke mindst i de tidligere sovjetrepublikker, Hviderusland, Ukraine, Azerbadjan, Georgien, Moldova og Armenien. Alene med kommuner i Hviderusland er der indgået 34 venskabsaftaler. Der er samarbejde inden for en lang række kommunale områder. Der blev vist mange eksempler på samarbejdsprojekter, og det blev nævnt, at de lokale råd gennem udviklingssamarbejde bedre er i stand til at få klarere målsætninger og fastlægge deres egen udvikling. Man kan orientere sig nærmere på den lettiske kommuneforenings hjemmeside, <http://www.lps.lv/>.

Senere på dagen var der i kulturhusets store sal de mere officielle taler med gaveoverrækkelser og fine musikalske indslag. Her fik borgmester Aivars Lacarus som noget af det første overrakt det vævede bånd som tegn på venskabsforbindelsen mellem Prienai og Talsi. Jeg havde i samarbejde med Lejre Kommune forberedt en tale, hvor jeg bl.a. sagde, at det er en fornøjelse at opleve Talsiborgernes glæde ved sang, dans og musik, og at vi beundrer deres evne til at udsmykke byen med blomster og farver. Vi er altid blevet mødt med en utrolig hjertevarme, og der er knyttet mange

personlige venskaber gennem årene. Jeg udtrykte håbet om, at samarbejdet fremover kan udbygges på endnu flere områder, og at det også vil være godt, hvis der kunne etableres flere personlige kontakter, således at vi derigennem kan få et bedre kendskab til hinandens måde at leve på og indrette samfundet på.

Senere på aftenen var der middag på museet, og bagefter var der et flot musical show på den nærliggende friluftsscene med scener fra film, "This is not life, this is movie". Om søndagen var vi på en ekskursion op nordpå til Kolka.

Under hele arrangementet var der tilknyttet en ansvarlig person fra kommunen til hver enkelt gruppe, og det fungerede godt. Der var også god lejlighed til at tale med deltagerne fra de øvrige venskabsbyer. Det var ikke alle, der havde lige let ved at udtrykke sig på engelsk, men de lettiske værter var flinke til at tolke.

Ved lejredagene i 2014 var der ingen deltagere fra Talsis russiske venskabsby, Schelkovo. Det skyldtes problemerne omkring Ukraine. Men denne gang var der en delegation på

Den russiske delegation overrækker deres gave til borgmesteren Aivars Lacarus

4 medlemmer. Jeg syntes det var interessant at tale med dem. En af deltagerne kunne noget engelsk, men under bus-turen til Kolka fik vi en lidt længere snak med en af letter-

ne som tolk. De lærte mig et par enkelte ord på russisk. Jeg måtte have dem skrevet ned for at kunne huske dem. Jeg lærte også dem at sige ”God morgen” på lettisk. Jeg tror, at vi blev ret gode venner, for ved den sidste frokost om søndagen, tog de et billede af mig sammen med en af russerne, og de bad mig sige et af de ord på russisk, som jeg havde lært. Det blev optaget på mobiltelefon. Det hele foregik jo i en venskabsatmosfære, og vi var enige om, at vi ville have venskab og samarbejde.

Hele det sproglige er også et kapitel for sig. Det var ikke alt, der blev oversat til engelsk, og mange af deltagerne var jo fra tidligere sovjetrepublikker. Jeg havde indtrykket af, at en del af kommunikationen foregik på russisk. F.eks. oplevede jeg, at borgmester Aivars Lacarus ved morgenbordet talte glimrende med delegationen fra Prienai. Lettisk og litauisk ligger jo noget fra hinanden, og da jeg spurgte, hvilket sprog de talte, fik jeg da også at vide, at det var russisk.

Jeg havde også selv rig lejlighed til at etablere kontakter med medarbejdere og politikere fra Talsi Novads. Jeg fortalte, at jeg gerne vil prøve at etablere kontakt mellem historisk interesserede i Lejre og i Talsi mv. Det syntes man, var en god ide, og jeg kom et godt stykke videre. Ligeledes syntes jeg, det ville være godt at få lidt generel information om Lejre i en Talsi avis. Viceborgmesteren sagde, ”Ja, vi må lære noget mere om hinanden”. Jeg havde skrevet en artikel om Lejre, og den skulle komme i regionens avis” Talsu Novada Ziņas”.

På dette link er der en video om Prienai-dagene i Talsi:
http://www.talsutv.lv/video_type/talsu-draugu-dienas-lietuvaz-zime/

Fotos og tekst Jørgen Lauterbach

Lejre Kommunes Venskabsbesøg

Lejre Kommune har haft besøg af venskabsbyen Talsi. Det er et venskab som nu har holdt i 19 år og som borgmester Mette Touborg sagde, så er kulturelle aktiviteter venskabsbærende og det burde der være mere af i Europa.

Lejre Kommune havde lavet et flot tredages program, hvori indgik lettisk sang og dans og mime-teater.

Program

Fredag 26. august kl. 18-22:

Dansk-lettisk Kulturaften i og udenfor Hvalsø Kulturhus.

Aftenen åbnes af borgmester Mette Touborg kl. 18.00.

Optræden ved lettiske og danske aktører. Mandskor, pantomimeteater og folkedans med ungdomsgruppen Austris fra Letland.

Tolken Guna Grinberga og Borgmester Mette Touborg

Fra Lejre deltager: Tolstrupkoret, Sangerinderne, Ungdomsskolens musicallydansere, band fra Musikskolen, Trollekoret, Salsadanserne fra Østergård, der både optræder og byder op til fællesdans.

Foto- og maleriudstilling.

Boder med lettisk brugskunst, kunsthåndværk og ”Smag på Talsi”.

Hvalsø Spisehus og Gershøj Bylaugs pølsevogn vil sørge for, at det også er muligt at få stillet den værste sult.

Lørdag 27. august:

Kl. 10-12: Optræden på Trekanten i Kr. Hyllinge: Mandskor, pantomimeteater og folkedans med ungdomsgruppen Austris fra Letland.

Kl. 13-17: Aktiviteter i Sagnlandet Lejre: Dans, blomsterbinding, snedkerarbejde, sang og kor.

Tilmelding ikke nødvendig, bare mød op!

Pantomimeteater

Roskilde Dagblad skriver at mandskoret og dansegruppen fra Talsi bød på imponerende underholdning rundt om i Lejre kommune. Borgmester Aivars Lacarus fra Talsi, sagde at de havde lavet mange projekter med Talsi gennem 19 år og noget af det som letterne kunne lære af, var alle de frivillige som hjalp til. Som han udtalte: ”Denne organisering af frivillige er ikke almindeligt i Letland og for mig er det vigtigt.” ”Det er godt for folk fra Talsi at tale med frivillige fra Lejre så det ikke kun er politikere der taler med politikere.”

LN

Baltiske Stater i 25 år

29-8-2016 deltog nogle af vore medlemmer i festligholdelsen af at det er 25 år siden de Baltiske Stater fik deres uafhængighed igen efter Sovjets besættelse.

Arrangementet blev afholdt på Berlingske og skete i et samarbejde med Baltic Development Forum, ambassaderne fra Estland, Letland og Litauen samt Nordisk Ministerråd og DI.

Det blev i stor udstrækning en succesfortælling fra de mange bidragydere.

Lene Espersen formulerede det afslutningsvis på den måde, at hun samme morgen havde været nervøs for om den noget

deprimerende verdenssituation ville påvirke stemningen på festen, men efter at have hørt alle udsagnene var hun helt optimistisk og så lysere på fremtiden, for deltagerne fortalte i store træk om en succes (i alle tilfælde på det økonomiske plan) og eneste malurt kom fra Nordeas Helge Pedersen. Det var problemet med at alle tre baltiske lande affolkes gennem migration til udlandet. Nogle af de baltiske bidragydere var dog ikke helt enige i dette sortsyn, idet de mente at mange migranter kom tilbage, og endog så ofte medbragte kone og børn som ikke oprindeligt var migranter.

Festen blev indledt af Letlands ambassadør i Danmark, Kaspars Ozoliņš. I sin tale kom han med en godmodig stikpille til Danmark der i 2004 havde budt de Baltiske lande ”Velkommen som medlemmer i EU”, idet han nu bød Danmark velkommen i kernen af EU, for som han gjorde opmærksom på: ”Vi er kernen af EU nu”, idet Letland er et af de få lande der deltager fuldt ud i stort set alle områder af EU og helt uden forbehold, og det gælder i øvrigt alle tre Baltiske lande efter at Litauen også har tilsluttet sig euroen, og desuden blev de jo også alle tre medlemmer af NATO.

Uffe Ellemann-Jensen var den næste taler, og han filosoferede lidt over at det let kunne være blevet os i Danmark som var blevet indlemmet i Sovjetunionen, hvis ikke Montgomery havde været så ”stubborn” og var kommet først til Danmark og

havde holdt fast (selv om Russerne jo var på Bornholm). Han opfordrede også til at tænke over at trods de aktuelle problemer havde ingen for 25 år troet at det ville komme så langt i form af de Baltiske landes integration i EU som det rent faktisk er. Endelig bad han tilhørerne om at se den let-tiske opfordring fra kernen som et budskab om, hvor vigtigt samarbejdet er for alle lande og specielt nu hvor Putin rasler med sablen.

Tredje taler i den indledende runde var Dagfinn Høybråten fra Nordisk Ministerråd. Han oplyste om at Nordisk Minister-råd faktisk havde været aktiv i forhold til de Baltiske lande før de enkelte nordiske lande, idet det tidligt havde oprettet informationskontorer. Sidenhen har det støttet et utal af projekter inden for mange forskellige områder. Han omtalte det sidste skud på projektområdet som er støtten til TV på russisk, men produceret i Let-

land som et forsøg på at modgå den massive russiske propaganda der sendes på de Russiske tv-sendere og ses i stort tal af det russiske mindretal i de baltiske lande samt endog letter, der finder bedre underholdning på disse sendere. Endvidere påpegede Dagfinn også vigtigheden af at vi støtter vor uafhængighed i alle vore lande gennem samarbejde. Han påpegede i den forbindelse at også Island, Finland og Norge fik deres selvstændighed så sent som i 1900-tallet.

Helge Pedersen fra Nordea gennemgik den økonomiske udvikling i de baltiske stater siden uafhængigheden, og det var stort set kun ros. Han sluttede dog med en betænkelighed, alle tre lande har en Achilles hæl i den store migration til udlandet. Det ville dræne landene for arbejdskraft, mente han.

Han viste adskillige grafer på en powerpointpræsentation til at understøtte sine pointer. Bl.a. en graf der viste det enorme udsving i bruttonationalproduktet i de baltiske lande i forhold til resten af Norden. Han glemte dog at fortælle at det i høj grad var bankernes skyld at økonomien før krisen blev voldsom overophedet og tilsvarende nedkølet efter krisen. Retfærdigvis fortalte han at det var letterne selv der stædigt holdt fast i en fastkurspolitik på trods af mange opfordringer fra økonomer til at devaluere, i stedet valgte de en såkaldt indre devaluering ved at nedskrive lønninger og pensioner.

Hovedpunkterne:

Balterne har været på en fantastisk rejse efter 1991

Væksten er større end gennemsnittet i Europa og drives frem af hjemmemarkedet

Det er svært at indhente resten af Europa

Demografien er den helt store hurdle.

Vi ser endnu mere integration med de baltiske lande for tiden.

Efter en kaffepause blev vi præsenteret for tre innovative baltere.

Kristaps Dambis fra Latvia havde produceret en eldreven racerbil som havde vundet løbet [*The Pikes Peak International Hill Climb*](#) i Amerika imod store organisationer som Tesla og Toyota.

LinnarVilk fra Estland havde sammen med andre skabt pocopay som er et internetbaseret banksystem som virkede gnidningsløst på tværs af grænser. Det tilbød mange faciliteter, men det var udelukkende opsparingsbank, ikke ud-

lånsbank, så hvis ellers man stolede på skaberne, ville man med sikkerhed ikke miste sine penge, de var tilsyneladende bundet i separate konti i almindelige banker i Tyskland. Systemet var til gengæld skabt til *unge i alle aldre*. Unge som i dag ikke har job og har svært ved at få en konto i de almindelige banker, men alligevel skal betale for deres bolig, og som heller ikke vil finde sig i at bankerne er lukket 126 dage om året. Banken var en ren mobiltlf bank. Banken fungerer udelukkende i valutaen Euro.

Ilja Laurs fra Litauen præsenterede Nextury og Getlar projektvirksomheder som på en eller anden måde var vejleder for den Litauiske regering med hensyn til at dreje uddannelse i retning af, samtidig med undervisningen, at skabe innovation og forretningsmodeller, altså skabe forbindelse mellem universiteterne og forretningslivet. Hans inspiration kom fra hans studier på Stanford Universitet, og hans samfundsmæssige holdninger var meget præget af amerikanske strukturer.

Dagens sidste indslag var en paneldiskussion mellem **Jekaterina Novicka**, forkvinde for Board of Latvian Start-up Association.

Tobias Stone, der egentlig var englænder repræsenterede Estland, hvor han havde boet og arbejdet i flere omgange og mange år, han er grundlægger af Identit.ee og CEO på Newsquare.io

Ph.D.**Austeja Landsbergiene**, fra Litauen var CEO og grundlægger af Valkystes sodasi, og undervisningskonsulent i forhold til den litauiske stat. Hun havde bl.a. skabt en skole som tog udgangspunkt i det lokale Litauen og det globale. Skolen tiltrak mange af de litauere, som havde været rejst ud, men var kommet tilbage.

Det opløftende ved denne paneldiskussion var den iver og det engagement, disse yngre aktive baltere lagde for dagen, og deres tro på at migranterne ville vende tilbage til hjemlandene og hjælpe med til opsvinget i landene.

Endelig som nævnt i starten var der nogle afsluttende bemærkninger fra **Lene Espersen** Formand for Baltic Development Forum.

Overordnet en god og opløftende dag for os alle. Privat havde jeg nok ønsket lidt mindre økonomi, men det var jo Berlingske Erhverv der havde inviteret. Men det var også karakteristisk at flere af de unge fremadstræbende helst så alle restriktioner væk, og jeg er ikke sikker på at det i alle tilfælde er til gavn for den almindelige befolkning, men nok for de få, der kan og vil udnytte friheden til at gøre som de selv synes er rigtigt.

Læs evt. mere på Internet:

https://en.wikipedia.org/wiki/Drive_eO

<http://driveeo.com/>

<https://pocopay.com/Getlar>

<http://nextury.com/en/>

Board of Latvian start-up association

<http://arcticstartup.com/article/latvian-startup-association-founded-by-key-ecosystem-players/>

<http://www.labsoflatvia.com/news/latvian-startup-scene-players-unite-to-create-latvian-startup-association>

<http://www.identit.ee/>

<https://vimeo.com/82544519>

<http://www.vaikystes-sodas.lt/>

Foto og tekst Erik Dam

Nyheder fra Latvian Institute

Baltiske og nordiske udenrigsministre i Riga er forenet i deres diskussion om Europas fremtid

25. – 26. august var Udenrigsministrene for de baltiske og nordiske lande samlet til deres årlige møde i NB8 for at diskutere resultaterne af samarbejdet i de 25 år, siden de baltiske lande genvandt deres uafhængighed.

De baltiske udenrigsministre udtrykte deres taknemmelighed over for de nordiske lande og især til Island som var det første land i verden der anerkendte den genvundne uafhængighed. De nordiske lande modtog også tak for deres støtte til de baltiske lande i gennemførelsen af reformer og integrationen i NATO, EU og andre internationale organisationer. I dag er de politiske og praktiske forbindelser mellem regionens landes økonomi, sikkerhed, kultur, uddannelse og andre områder tætte.

Udenrigsminister Edgars Rinkēvičs understregede også, at NB8 er en gruppe af ligesindede lande der deler synspunkter om alle væsentlige spørgsmål. Ministrene var enige om, at samarbejdet har vidtrækkende perspektiver og er vigtigt i opbygningen af en stabil og sikker fremtid for Europa.

De roste også de beslutninger, der er truffet på topmødet i NATO og de var enige om, at der skal være fokus på at de bliver gennemført.

Udenrigsministrene udtrykte deres bekymring over udviklingen i Ukraine og Ruslands rolle i optrapningen af konflikten. NB8 landene mener ikke at der er grundlag for revision af sanktioner mod Rusland, før vilkårene i Minsk aftalerne er blevet fuldt ud opfyldt. Samtidig skal dialogen med Rusland fortsætte.

Til støtte for retsstaten og de demokratiske processer i landet, fordømte ministrene forsøget på militærkup i Tyrkiet og opfordrede til at man overholder den europæiske menneskerettighedskonvention.

Prioriteringerne for NB8 samarbejdet i 2016 er:

styrkelse af sikkerheden i regionen, herunder energisikkerhed, fremme af strategisk kommunikation, internetsikkerhed og bekæmpelse af hybrid trussel, og støtte til det østlige partnerskab.

Yderligere information på:

[2016 – The Year of Baltic and Nordic Cooperation.](#)

Gode resultater men ingen medaljer ved OL

Letland var repræsenteret ved 34 atleter, der konkurrerede i 13 forskellige discipliner ved sommer-OL i år. Den første uge var en succes for kvindelige atleter fra Letland, som opnåede gode resultater, men ikke vandt medaljer. Letland håbede også på gode resultater og måske en medalje i BMX racing, kano og spydkast, men Letland fik dog ingen medaljer.

Latvian Institute diskuterer #IWantYouBack initiativer med redaktører og skribenter

Latvian Institute har organiseret en rundbordssamtale med redaktører og skribenter for at diskutere den sociale bevægelse #IWantYouBack, og dermed indlede en række diskussioner om strategi, mål og yderligere tiltag.

Kazakevičs (for nylig vendt tilbage fra udlandet) sagde, at hovedårsagen til, at de unge vender tilbage til Letland ikke altid har noget at gøre med økonomiske motiver, men i stedet med værdier og muligheder. Problemet er ikke lønnen, men de holdninger, som arbejdsgiverne har til unge professionelle og evnen til at lytte til forslag. Pērkone (også vendt tilbage for nylig) bekræftede, at hvis man sammenligner med London og Paris, er der i Riga et ”loft” over faglig udvikling, som det er umuligt at bryde igennem. De unge fagfolk sagde også, at det der fik dem til at vende tilbage til Letland var livskvaliteten, naturen, et rent miljø og potentialet for ny-startede virksomheder.

Behovet for en debat om, hvordan man definerer lettisk identitet for at undgå etniske skel blev også drøftet.

Resultaterne af ”Midsummer Video Story Hunt”

Umiddelbart før sommersonnenshverv annoncerede Latvian Institute en konkurrence ”Midsommer historie jagt” og opfordrede alle, der følte sig lettiske, til at optage og dele en kort 2 minutters Sommersolhvervs video, der gav et bud på lettisk tradition. Juryen valgte at belønne Artūrs Lūriņš og Jānis Katlaps der producerede en stemningsfuld video der viser den festlige stemning, når venner kommer sammen og forbereder sig til Jani festen. Alle indsendte videoer kan ses på:

<http://www.lsm.lv/lv/raksts/izklaide/dzive/atsauciet-atmina-svetku-noskanu-ar-ligo-videostastiem.a190506/>

Flere muligheder for veganere i Riga

Selvom det lettiske køkken traditionelt er baseret på kød og mejeriprodukter, er der et nyt marked for veganske restauranter.

Vegan.lv drives af frivillige for at inspirere, motivere og informere folk om veganisme. Ieva fra organisationen siger, at antallet af hits på hjemmesiden er stigende, og folk er interesseret. Camiels restaurant Fat Pumpkin, begyndte for eksempel, meget småt for tre år siden, men har nu udvidet på grund af efterspørgslen. Restauranten tilbyder vegansk og vegetarisk morgenmad, frokoster og middage. De er bedst kendt for rå kager, der er frisk lavet hver dag, samt for syv typer af veganske burgere. Den traditionelle lettiske roesuppe blev ændret til en vegansk suppe på Fat Pumpkin, der også producerer lækker økologisk syltetøj.

Fat Pumpkin bruger kun økologiske råvarer fra lokale producenter. "Vi laver alt selv," siger Camiel. "Vi fryser ikke noget ned eller bager i forvejen. Alt er frisk, og vores friske råvarer kommer fra lettiske landmænd."

Hvis du ønsker at tilberede din egen veganske mad, kan du finde gode, økologiske og billige grøntsager, svampe, frugter og andre ingredienser fra lokale producenter på *Rīga centrālā tirgū* og *Vidzeme Tirgū*. På Vegan.lv kan du se adresserne på veganske og vegetariske restauranter og butikker.

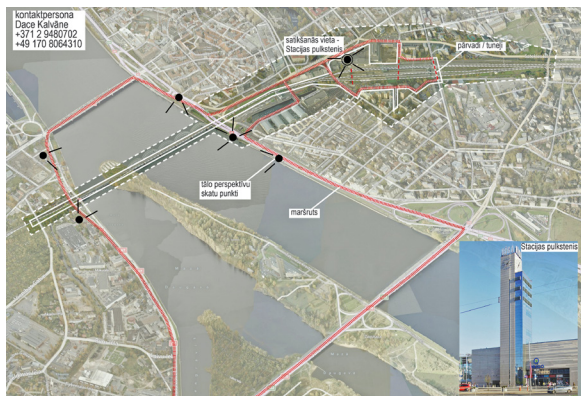
Baltikums ældste synagoge genåbnet i Ludza

"The Great Synagogue of Ludza" i Letlands østlige del er en unik jødisk kulturarv. Træbygningen er mindst 200 år gammel og er blevet afsløret efter en restaurering.

International Design konkurrence udskrevet af Rail Baltica

Det europæiske selskab *Railroad Lines Ltd*, som styrer den første etape af Rail Baltica-projektet i Letland, har netop

opslået en international skitse-design konkurrence, ”En idé til bygningen af Rail Baltica jernbanebroen, og den komplekse udvikling af det centrale knudepunkt for offentlig transport i

Riga. Det er en del af Rail Baltica-projektet som er en del af det europæiske transportnet.

”Målet med konkurrencen er at finde det mest hensigtsmæssige skitse design til det centrale knudepunkt for offentlig transport i Riga og Rail Baltica jernbanebroen. Området

omfatter den historiske centrale jernbanestation i Riga, dæmningen fra Dzirnau Street til Krasta Street, og den planlagte Rail Baltica jernbanebro over floden Daugava. Det ligger i centrum af Riga, og området har altid været et af hovedstadens vartegn. Arkitekter, byplanlæggere, jernbanetransport specialister og landskabsarkitekter fra Letland og udlandet er inviteret til at deltage i denne

Rail Baltica planlægger tog fra Helsinki til Berlin

tværfaglige konkurrence, fordi en sådan type projekt gør det nødvendigt at kombinere færdigheder og kompetencer.

Letland nydes bedst langsomt

Uddrag af artikel af Terry Sandell

Det mest mindeværdige af mine besøg i Letland var i 1991. Jeg fløj til Riga med privat jet! For ikke at skabe et falsk indtryk skal jeg forklare hvorfor. Jeg var i denne periode tilbage i Moskva. Jeg ankom der i begyndelsen af 1989 for at oprette British Council aktiviteter og kontorer i flere sovjetrepublikker og i de baltiske lande. Jeg blev derefter den første British Council direktør for Sovjetunionen, og efterfølgende, efter dets sammenbrud, i Den Russiske Føderation. Efter det mislykkede kup i Moskva i sommeren 1991, anerkendte Storbritannien ligesom andre lande, det nye Letland som et selvstændigt land. Jeg blev straks beordret til at tage til London for at ledsage den britiske minister for udenrigsaffænder på et kort besøg i Letland og de to andre baltiske lande for at lykønske de tre statsledere og bekræfte vores diplomatisk anerkendelse.

Vi var fire ombord på jetflyet, ministeren havde besluttet at han ønskede at blive ledsaget af tre dygtige personer der repræsenterede bilaterale politiske, handelsmæssige og kulturelle forbindelser. Ved ankomsten til Riga fik vi vores pas stemplet med det nye lettiske visum. Jeg tror, mit blev nr 46 eller lignende - en souvenir som bevis på at være en af de første personer til at komme til det uafhængige Letland. På det tidspunkt, var der et hastværk med at forsøge at være fysisk den første, eller blandt de første, der kom til det nye Letland. Det forekommer mig ellers ikke som karakteristisk "Engelsk". Set i bakspejlet tror jeg, det til dels kan forklares med den tidligere historie af UK-lettiske diplomatiske forbindelser, ikke mindst i november 1918 med britisk anerkendelse af lettisk uafhængighed en uge før Republikken Letland blev udråbt!

Riga-Gauja: Den europæiske Gastronomiregion 2017

Letlands gastronomi er påvirket af tyskere, svenskere, po-

lakker og russere, men hvis vi ser på de nationale fester, så ser vi et meget unikt aspekt af fortiden, der stadig er med

os - letterne vil gerne være i kontakt med naturen og producere og forberede mad i hånden.

Design Idéer til et museum for modern kunst

Mandag den 6.

juni blev syv mu-

lige udformninger af det fremtidige lettiske museum for moderne kunst præsenteret af internationale arkitektfirmaer i partnerskab med lettiske arkitekter. Museet får til huse i en tidligere jernbane bygning som en del af New Hanza City - et

handels og boligbyggeri i forbindelse med Rigas historiske Art Nouveau kvarter. Det er planlagt til at åbne dørene for offentligheden den 18. november 2021.

Et af de 7 udvalgte arkitektfirmaer er Henning Larsen Architects (Danmark) og MARK Arkitekti;

Hvordan Musik bragte mig til Letland

Artikel af Maria Fernanda Stingenhe Gottardi ..

Jeg har været Heavy Metal fan siden jeg var lille pige. Mine ældre brødre inspirerede mig til at lytte til metal og rock 'n' roll, efterfølgende giver mine yndlings bands og sange mig megen inspiration. Men jeg har aldrig lært at spille på et instrument, ligesom de fleste fans gør. Som lille pige blev jeg rigtig glad for at skrive og læse. Derved blev jeg opmærksom på teksterne til sangene, mere end det musikalske. Dårlige tekster var en afgørende faktor for mig, når jeg skulle afgøre om jeg kunne lide en sang eller ej, selv om musikken og melodien var fin. I mit hjemland, Brasilien, har heavy metal har aldrig været særlig populær.

Men på universitetet og i internetfora, opdagede jeg et metal-band - "Skyforger" fra Letland. Dette band fra det lille europæiske land, er muligvis det bedst kendte i verden. Musikken lød fantastisk for mig, men teksterne var oprindeligt et mysterium. De blev skrevet og sunget på det smukke og spændende lettiske sprog, som allerede er musikalsk i sin egen ret.

Skyforger havde kun tre sange på engelsk. Men, da jeg er så heldig at leve i informationstidsalderen kunne jeg hurtigt finde teksterne på engelsk. Og efter at have læst teksterne, syntes jeg endnu mere om bandet. Skyforgers tekster handler om lettisk historie, folkløse, mytologi, kultur og natur. Den historiske baggrund og stoltheden i deres nationale symboler og kultur giver originalitet og indhold til bandets materiale, noget som jeg virkelig værdsætter og jeg synes det mangler i mange andre metal bands. Skyforgers musik fik mig interesseret i at vide mere om historien i almindelighed og Letlands historie og kultur i særdeleshed, så meget, at

jeg besluttede mig for at besøge landet.

*The sun has vanished
Freezing northwind now rules the land
From the realm of ice and eternal darkness
Mother Winter snow clouds sends
(Night of the Winter Solstice)*

Jeg var lykkelig, da bandet spillede i mit hjemland, Brasilien, i 2013, i São Paulo. Det var et stort show. De har nu en masse brasilianske fans, og det var rart at mærke, at de ligesom mig, alle forsøgte at synge med på lettisk under koncerten.

Et år efter koncerten, tog jeg ferie fra arbejdet og købte billetter til endelig at besøge Letland, landet med Skyforger og sne. Det var surrealistisk, spændende og lidt skræmmende at være et ukendt sted for første gang i mit liv. Men indtrykket var overvældende, og jeg følte mig meget forbundet med og inspireret af Letland, så jeg vendte tilbage to gange.

Music touches the strings of the human soul and awakens emotions, good or bad; and sometimes awakens no emotions at all. That's the main thing; these emotions inform how each person feels, and from their expression comes everything else. Music is beyond our comprehension and I think for everyone music is experienced in different ways. I don't see music as a spiritual teacher; I see it more as a sound wave that evokes emotions, and this becomes different for every person. Maybe there can be meaning in the words that are sung with the music, but I believe that lyrics have a greater influence on your mind and the way you think than the music itself.

Pēteris Kvetkovskis, guitarist og vokalist i Skyforger, til bogen ”Den åndelige betydning af musik”.

Firmaet Vividly skal repræsentere Letland i Creative Business-Cup

I den nationale finale i Creative Business-Cup, hvor fire

virksomheder konkurrerede mod hinanden for at repræsentere Letland i verdens største konkurrence om kreative industrier, kom selskabet Vividly ud som nr 1. Vividly, som tilbyder virtual reality løsninger i arkitekturen, vil repræsentere Letland på Creative Business-Cup i København.

Samfundsmæssige Sikkerhed: Et portræt af det russiske sprogfællesskab i Letland

Dette år i juni, præsenterede en gruppe unge forskere og redaktøren Zaneta Ozoliņa (The University of Latvia) en undersøgelse om russisktalende samfund i Letland, med fokus på de argumenter, der former deres tilhørsforhold til den lettiske stat, det lettiske samfund og til andre grupperinger. Undersøgelsen præsenteres i en bog med ovennævnte titel og er mere end et øjebliksbillede, det afslører mangfoldigheden i det russisktalende samfund i Letland i anden halvdel af 2015 - snarere end det er en opskrift for politikere på samfundsmæssig integration.

Letland bevæger sig 6 trin op i indeks for konkurrenceevne

Letland er verdens 37. mest konkurrencedygtige land, i henhold til World Competitiveness Ranking. De ti mest konkurrencedygtige lande i henhold til bedømmelsen er Hongkong, Schweiz, USA, Singapore, Sverige, Danmark, Irland, Holland, Norge og Canada. Indekset vurderer de enkelte landes makroøkonomiske indikatorer, offentlige effektivitet, forretningsoperationer, uddannelse, udvikling af teknologier, og sundhedsydelser.

Bestyrelsen

	Kirsten Gjaldbæk Kongstedvej 12 2700 Brønshøj Formand	tlf. 3871 1825 kirsten.gjaldbaek@gmail.com
	Niels Bendix Knudsen Lille Havelsevej 86 3310 Ølsted Næstformand	mobil 40312345 nbendix@mail.dk
	Aase Lundbye Gustav Esmanns Allé 6 2860 Søborg Kasserer	mobil 2532 0470 aaselundbye@gmail.com
	Lis Nielsen Rosenlundsvej 8 3650 Ølstykke Redaktør	mobil 23444179 lis.hazel.nielsen@skolekom.dk
	Anita Vizina Nielsen Lyngborghave 32 2.TV 3460 Birkerød Næstformand	dk. tlf. 4031 4959 jvizinanielsen@webspeed.dk lettisk tlf. 371 29326966 anitaviz@inbox.lv
	Anda Dyrlund-Parbst Horserød byvej 3 3000 Helsingør Webmaster	tlf. 2016 0963 anda.zarane@gmail.com
	Peter Fjerring Frederik VI's Allé 6, 1th 2000 Frederiksberg Bestyrelsesmedlem	mobil 2025 1783 peterfjerring@hotmail.com
	Anita Vogelius Anne Mette Johannsen suppleanter	anitensis@hotmail.com amj2002@ofir.dk

Foreningen....

Foreningen Danmark-Letlands medlemsblad udsendes til alle medlemmer.

Indlæg og udklip er meget velkomne og sendes til redaktør Lis Nielsen (lis.hazel.nielsen@skolekom.dk). Vi kan ikke love at bringe alle indlæg, ligesom vi forbeholder os ret til at redigere i det indsendte. Vi ser gerne at artikler på engelsk eller lettisk er oversat når vi modtager dem.

Foreningen Danmark-Letland er stiftet i august 1992 i København af en kreds af private personer med interesse for Letland.

Formålet med foreningen er:

På alle måder at styrke og udvikle venskab mellem det lettiske og danske folk, samt oplyse om Letland.

Som medlem af foreningen kan optages enkeltpersoner, husstande, foreninger, virksomheder, kommuner, menigheder, organisationer mv. med interesse for dansk-lettiske relationer.

Foreningen er landsdækkende. De fleste arrangementer finder sted i Københavnsområdet, men der opfordres til lokalt arbejde også andre steder i landet. Hos Fremad Rejser, Vesterbrogade 37, 1620 København V tlf.: 33 22 04 04, får medlemmer af Foreningen Danmark-Letland rabat på rejser til Letland.

Indmeldelse i Foreningen Danmark-Letland sker ved henvendelse/indbetaling til kasserer Aase Lundbye.

Foreningens girokonto er: 07 736 54.

Bankoverførsel via netbank sker til:

Danske Bank, reg. 1551, konto 000 0773 654

Årskontingent:

Enkeltpersoner	250 kr.
Husstande	350 kr.
Unge under 26 og pensionister	175 kr.
Organisationer m.m.	550 kr.

Nyttige adresser

Letlands Ambassade i Danmark,

Rosbæksvej 17, 2100 København Ø

Tlf. 3927 6000

embassy.denmark@mfa.gov.lv

www.am.gov.lv/copenhagen

Ambassadør: Kaspars Ozoliņš

Ambassadørens sekretær Sandra Jurika

Tredje sekretær: Linda Kucina

Økonomisk rådgiver: Ivars Žukovskis

House Manager: Kaspars Judzis

Den Danske Ambassade i Letland,

Pils iela 11, Lv-1863 Riga, Latvia

Tlf. +371 6722 6210

rixamb@um.dk, www.ambriga.um.dk/da

Ambassadør: Hans Brask

hanbra@um.dk

Konsul/Attaché:

+371 6722 6210 ext. 16 /mob. +371 2612 1002

Det Danske Kulturinstitut i Riga,

Mūkusalas iela 3, Riga, LV-1423, Letland

Tlf.+371 728 99 94

Tlf.+371 728 82 21

[mailto: dki@dki.lv](mailto:dki@dki.lv)

Leder: Simon Drewsen Holmberg.

Det Danske Kulturinstitut i København

Vartov, Farvergade 27 L, 2. sal, 1463 Kbh K

Leder Michael Metz Mørch.

Foreningens hjemmeside: www.danmark-letland.dk

Webmaster: Anda Dyrland-Parbst

Kode til at se seneste numre af bladet: vairalat

KALENDER for 2016

24 okt. til 29.okt ”Udstilling af den internationale kulturelle arv ”på Københavns Rådhus.
Fri adgang i åbningstiden 9.00-16.00
arrangør KUKS

22.nov. 18.00 - 21.00
25 års selvstændighed i de Baltiske stater, hvordan har civilsamfundet udviklet sig?
Filipskirken Kastrupvej 57
2300 København S
Østersø-NGO -Netværket, Danmark,
nærmere oplysninger og tilmelding til
<mailto:mail@bs-ngo.dk>

18.nov. kl. 16.00 Højtideligheden ved Det lettiske Monument på Vestre Kirkegård ved Østre Kapel

20.nov. 18. november fest i Kilden i Brøndbyvester
nærmere oplysninger kommer på mail.

*»Juleslaget» en skyttegrav med plads til de forskellige slags skydevåben.
Privat foto*